

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Kun den enkelte bemærkning, at jeg vil anmode om at få lovforslaget tilbage til udvalget mellem anden og tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1–16, ændringsforslag nr. 1, § 17, således ændret, §§ 18 og 19, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 20, § 20 i den nye affattelse og § 21 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Anden behandling af lovforslag nr. L 255:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Forvoldelse af fare for smitte med livstruende og uhelbredelig sygdom).

Af justitsministeren (Erling Olsen).

(Fremsat 27/4 94. Første behandling 4/5 94. Betænkning 20/5 94).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Da lovforslaget var til første behandling, gav Socialdemokratiet udtryk for, at dette var en vanskelig opgave og i hvert fald langt fra så nem, som den umiddelbart kunne se ud til, for vi begiver os her ind her på det mest intime område i menneskers samliv og bevæger os dermed et eller andet sted mellem jura og etik.

Hertil kommer hensynet til vores AIDS-politik, som er blevet fastlagt af et meget stort flertal her i Folketinget, og som har til formål i videst muligt omfang at hindre udbredelsen af HIV-virus. Sidst, men ikke mindst kommer hensynet til de mennesker, som er HIV-positive, og som ikke skal belastes af at blive udlagt endsiges af en antydning af kriminalisering.

Senere i samme indlæg hed det, at det beviser også, at der er god grund til at gå ind i et grundigt udvalgsarbejde, hvor vi lytter til de folk, som har særlig viden, og her tænkes der på de HIV-positives organisationer, læger, jurister og folk, som arbejder med AIDS-oplysningen.

For os i Socialdemokratiet er det vigtigt, at det resultat, vi når frem til, bliver bredt accepteret og dermed ikke bliver en anklage, men tværtom en beskyttelse af de HIV-smittede.

Så vidt den socialdemokratiske ordførertale ved førstebehandlingen.

Under det udvalgsarbejde, der har været, har vi med særlig intensitet lyttet til de tvivl, usikkerheder og problemer, som deputationerne rejste. Med ændringsforslaget og bemærkningerne til det samt flertallets betækningsbidrag har vi tilsigtet at imødekomme indvendingerne. Den danske AIDS-politik er uændret, og det understreges, at det fortsat er den enkeltes ansvar at beskytte sig.

Af betænkningen til forslaget ses det, at V og K siger, at de vil stemme imod ændringsforslaget, fordi det indskrænker det område, inden for hvilket paragraffen kan bruges.

Hertil er blot at sige, at det er just det, der er meningen.

Vi ved fra udenlandske undersøgelser, at selv ægtepar, hvor den ene er HIV-positiv, har svært ved at være 100 pct. konsekvente med hensyn til sikker sex. Faktisk angav omkring 40 pct. af sådanne ægtepar, at de ikke kunne gennemføre at være helt konsekvente.

Ægtepar eller enlige, det er svært på dette område at være 100 pct. konsekvent, og det er

[Dorte Bennedsen]

ikke den slags smuttere, der skal straffes, men kun personer, der helt bevidst undlader at beskytte sig og dermed bevidst udsætter andre for risici. Med den udformning, ændringsforslag og bemærkninger nu har, bliver der markeret det, som stort set alle har været enige om, nemlig at grov, hensynsløs adfærd som den, der udvist i den såkaldte haitianersag, er uacceptabel.

Men det bliver også understreget, at den enkelte HIV-positive, som forsøger at være ansvarlig, ikke skal berøres af loven. Det er Socialdemokratiets opfattelse, at vi med den formulering og de betækningsbidrag, der er givet, har fået slået fast med syvtommersøm, at vores HIV- og AIDS-politik er uændret, og at det kun er det helt groft hensynsløse, der skal kunne straffes.

Svend Aage Jensby (V):

Jeg tror, det var et chok for mange, mange mennesker i mange hjem den 14. april 1994, da man sad foran tv'et og blev gjort bekendt med Højesterets dom i sagen mod denne Diego Juanis.

Sagen havde været omtalt mange gange. Han var blevet dømt i byretten og i Østre Landsret for gentagne gange at have haft ubeskyttet seksuel omgang med nogle kvinder, uanset at han var bekendt med, at han var smittet med HIV.

Det kunne befolkningen ikke forstå. Det glædede mig ganske få dage efter at høre justitsministeren sige, at det skal der gribes ind over for – her skal vi have lovgivet, og det skal gå stærkt.

Justitsministeren fremsatte så sit lovforslag nr. L 255 til ændring af straffelovens § 252.

Den ændring har mit parti bortset fra et par enkelte støttet lige fra lovforslagets fremkomst. Den blev genstand for kritik fra nogle mere eller mindre retslærde rundt omkring på vores universiteter, som kunne finde nogle mere eller mindre vægtige argumenter imod forslaget.

Alligevel støttede mit parti fortsat justitsministeren, og det glædede mig at opleve ministeren i tv og i andre medier langt, langt hen ad vejen holde fast. Som ministeren rigtigt sagde, var det stødende for retsbevidstheden, hvis en person, der er klar over at være smittet med HIV-virus, har samleje med eller på anden måde udsætter andre for smitten uden at søge at

beskytte de pågældende eller gøre dem bekendt med smitterisikoen.

Sådan hørte jeg sagt mange gange, og jeg syntes, det var godt. Og jeg synes, at det lovforslag, som ministeren oprindeligt fremsatte, kunne håndteres af domstolene. Det tog de hensyn, der skulle tages til behandlingen af HIV-smittede, men det gav også et bolværk mod de helt uanstændige tilfælde, som vi så i Diego Juanis-sagen.

Bemærkningerne til lovforslaget, talrige bemærkninger, lagde det op til domstolene at køre en restriktiv praksis, så det skulle vores domstole i øvrigt også nok have fundet ud af. I en række situationer ville domstolene få til opgave at forvalte en lov med samme formulering som den, ministeren oprindeligt lagde op til. Der var virkelig snævre grænser for bestemmelsens anvendelsesområde.

Men nu sker der så det i sidste øjeblik, at ministeren – jeg tror egentlig ikke, det er ministerens eget ønske – stiller et ændringsforslag, som gør, at der i bestemmelsen nu skal indsættes ordene »gentagne gange eller under i øvrigt særlig skærpende omstændigheder«.

Man skal ikke have gået til jura hos LOF eller AOF i sin fritid ret lang tid, førend man er klar over, at når man i juridisk sprogbrug anvender sådanne formuleringer som »gentagne gange eller under i øvrigt særlig skærpende omstændigheder«, ligger der heri en tilkendegivelse af, at bestemmelsen stort set ikke skal bruges.

Det er i virkeligheden også det, der står i bemærkningerne. Der står i bemærkningerne som en forklaring på ordene »særlig skærpende omstændigheder« sådan noget som, at bestemmelsen kan finde anvendelse, hvis der er tale om voldtægt eller om samleje med en mindreårig og gerningsmanden ved, at han er HIV-smittet.

Ja, vi kan vist alle godt blive enige om, at selvfølgelig kan den anvendes dér, men hvornår sker det? Voldtægtsbestemmelsen og øvrige bestemmelser om samleje med mindreårige straffer jo langt strengere, end denne bestemmelse ville gøre, så det er fuldstændig illusorisk at sige, at i de og de situationer kan vi også bruge § 252.

Med ordene »gentagne gange« mener man mindst tre. Det vil sige, at med ændringsforslaget lægger man op til, at en person, der er fuld-

[Svend Aage Jensby]

stændig bevidst om sin sygdom og smitter en anden person med HIV, efter denne bestemmelse, som den nu bliver formuleret, ikke kan straffes.

Det er Det Konservative Folkeparti, det er Venstre, det er Fremskridtspartiet afgørende imod, og jeg tror ikke, der i det ganske land er ret mange vælgere – ej heller blandt Socialdemokratiets – der overhovedet støtter dette ændringsforslag.

Jeg kan ikke lade være med at stille mig spørgsmålet: Hvordan kan Kristeligt Folkeparti, og hvordan kan CD gå med til dette ændringsforslag, som vil gøre § 252 til et stort slag i luften?

Jeg undrer mig over det, men det er sagen. Enhver jurist vil sige, at den bestemmelse får et så snævert anvendelsesområde, at den er illusorisk.

Derfor tager vi i de tre nævnte partier stærkt afstand fra ændringsforslaget, og vi mener, der er behov for, at ministeren under en fornyet udvalgsbehandling nærmere redegør for, hvad der egentlig bliver tilbage af anvendelsesområdet for bestemmelsen. Hvad ligger der i »gentagne gange« osv.?

Derfor ønsker vi fornyet udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg sagde i mit indlæg for lidt siden, at vi havde lyttet til deputationerne med særlig intensitet. Jeg troede egentlig, det gjaldt hele udvalget. Jeg kan heller ikke vide, om hr. Svend Aage Jensby ikke også har lyttet med intensitet, men han har øjensynlig ikke forstået, hvad der blev sagt.

Jeg vil gerne spørge hr. Svend Aage Jensby, om det slet ikke gjorde noget som helst indtryk på ham at høre, at når det drejer sig om ægtepar, hvor den ene er HIV-smittet, ægtepar, der jo ofte vil have børn, og som derfor ofte vil have en helt, helt særlig interesse i ikke at smitte partneren, må et sted mellem 40 og 50 pct. af dem sige: Nej, det kikser for os indimellem. Vi kan ikke være hundrede procent konsekvente.

Det er just baggrunden for, at denne bestemmelse ikke skal anvendes i tide og utide, men kun over for det groft uansvarlige og hensynsløse.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Vi er herinde ikke enige om AIDS-politik. Kristeligt Folkeparti har nogle særlige synspunkter på mange områder, men der er én ting, det er lykkedes at få et sammenhold i regeringen om, og det er det groft uansvarlige. Desværre var det ved at glippe, så vi intet forslag fik. Derfor fastholdt Kristeligt Folkeparti: Vi skal have et forslag i denne samling. Og det betyder så også, at vi var villige til at gå ind og samarbejde om at finde ud af, hvad vi kunne enes om.

Alternativet havde været intet forslag. Derfor mener vi, at vi viste os ansvarlige, og vi synes også, at forslaget fremhæver det groft uansvarlige. Det er jo det, det drejer sig om.

Så må vi ikke glemme, at modparten, hvad enten det er kvinden eller manden – den voksne – er fuldt ansvarlig for sig selv. Der kan være tale om at være groft uansvarlig over for ikke bare en mindreårig, det kan også være en, der måske ikke er så godt begavet, og som er over 15 år. Der kan være nogle tilfælde, hvor man virkelig har udvist stor hensynsløshed over for modparten. Det er jo det, det drejer sig om. Man må ikke tilsidesætte den enkeltes ansvar over for sig selv.

Vi fastholder, at vi gerne vil have registrering om AIDS. Vi vil mange ting med hensyn til HIV og AIDS, men i dette her tilfælde har vi sagt: Vi ønsker at få det forslag, sådan at dommerne får en mulighed for at bruge det. Så kan man komme med et nyt forslag i den nye samling fra de andre partiers side, og jeg er sikker på, at det også vil blive støttet fra vores side.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Må jeg først til fru Dorte Bennedsen sige: Hvis man læser bemærkningerne og i øvrigt læser selve lovteksten, fremgår det klart, at i den situation, som fru Dorte Bennedsen omtalte, var lovforslaget i sin oprindelige formulering uanvendeligt. Der ville ikke kunne straffes. Det fremgår af bemærkningen side 4 øverst, hvor der bl.a. står:

»Et gyldigt samtykke fritager således for strafansvar efter § 252, stk. 2.«

Og midt i højre spalte på samme side står der:

[Svend Aage Jensby]

»Er der således tale om et ubeskyttet samleje mellem to personer, der begge er HIV-positive, kan ingen af dem på ny smittes med sygdommen, og ingen af dem kan derfor ifalde strafansvar.«

Så i den situation, der var tale om – jeg opfattede det, som om det var et ægtepar, for hvem det smittede, var det ikke sådan? – ville de altså ikke kunne falde ind under bestemmelsen.

Må jeg så til fru Inger Stilling Pedersen sige: Man er ikke med til at give domstolene et redskab til at gribe ind over for HIV-spredning, ikke med dette lovforslag overhovedet. Og man bringer politiet og domstolene i nogle bevisvanskeligheder, som er uovervindelige.

Jeg vil gerne spørge: Når nu fru Inger Stilling Pedersen vil have ordene »gentagne gange« med ind i bestemmelsen, hvor mange skal så først smittes efter fru Inger Stilling Pedersens mening, for at man skal straffe? En, to eller flere? Det ville være interessant at høre.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg vil gerne spørge hr. Svend Aage Jensby, om han ikke ønsker noget lovforslag i denne samling – ja eller nej? Og om han ikke mener, at dommerne nu får en mulighed for at forsøge at bruge det? Uden dette lovforslag kan alle henvendelser afvises. Det er jo realiteten. Lad os nu komme ned på jorden.

Hvor mange der skal smittes? Ingen. Hvis man mener, at der er foregået en groft uansvarlig handling, kan den anmeldes, og så er det op til domstolene at afgøre det. Og hvis det så viser sig i de kommende måneder, må jeg sige til hr. Svend Aage Jensby, at der opstår nogle tvivlstilfælde – det ved vi jo ikke noget om – så har man mulighed for at tage det op i den nye samling. Men hvad fra nu af og indtil oktober? Skal der ikke være noget grundlag? Det er det, det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det er hr. Svend Aage Jensbys udtalelser om, at vi nu skal have et redskab – at domstolene skal have et redskab i bekæmpelsen af HIV-smitten – der får mig herop.

Jeg vil gerne spørge regeringspartierne, om det også er regeringspartiernes opfattelse, at det, man gør, er, at man vil give domstolene et redskab i HIV-bekæmpelsen.

Hvis det er tilfældet, er vi nemlig inde i en helt ny strategi i AIDS- og HIV-smitte-kampagnen.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Min bemærkning er til hr. Svend Aage Jensby.

Det, jeg sagde om undersøgelsen, var faktisk det, hr. Svend Aage Jensby også kunne have hørt under udvalgsarbejdet, hvis han havde åbnet ørene. Det drejer sig om ægtepar, hvor den ene part er HIV-smittet og den anden ikke. Og selv i disse tilfælde, hvor vel ingen vil betvivle interessen i at undgå, at den usmittede ægtefælle bliver smittet, måtte disse ægtepar – i et sted mellem 40 og 50 pct. af tilfældene – erkende, at de havde vanskeligt ved at være 100 pct. konsekvente.

Det, jeg synes er interessant ved undersøgelsen, er, at det selv for disse meget motiverede mennesker er vanskeligt. Det synes jeg er et memento til os andre om, at vi skal passe på med at gå ud og straffe det, man kan kalde en smutter, hvis folk i øvrigt er optaget af en ordentlig, ansvarlig adfærd.

Det siger noget om, at vi her bevæger os på et område, der ligger mellem jura og etik, og som er vanskeligt at have med at gøre, og vi skal passe på, at vi ikke går hen og kriminaliserer mennesker i forhold, som hører til det mest intime og vel noget af det mest positive i mennesketilværelsen. Det, vi har ønsket med denne lovgivning, er at sige: Dér, hvor man bevidst, groft forsætligt udsætter andre for smitteisici, dér vil vi sige: Det vil vi markere.

Personlig tror jeg ikke, det i den forstand virker forebyggende, for som det er sagt tidligere om den aktuelle sag fra Højesteret: Vi troede alle sammen, det var strafbart, og den pågældende havde alligevel den adfærd.

Jeg synes, det er rimeligt, at vi markerer, at den form for hensynsløs adfærd ønsker vi ikke, men jeg synes også, det er rimeligt, at vi markerer, at vi godt er klar over, at det her er et område, der i høj grad ligger på kanten af juraen, og det skal vi tage med, når vi vover os ind og laver lovgivning.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Jeg tror, jeg skal blive den sidste, formand.

Til fru Dorte Bennedsen vil jeg sige: I den situation, som fru Dorte Bennedsen skildrer, tror jeg ikke anklagemyndigheden overhovedet kunne drømme om at rejse tiltale, og hvis anklagemyndigheden gjorde det, tror jeg, domstolen ville frifinde, for det mangler det essentielle i gerningsindholdet, at det ikke er retsstridigt i den situation, som fru Dorte Bennedsen stringent nævner. Det tror jeg nemlig ikke man ville gøre.

Men det, der er galt nu, er, at vi får nogle situationer, hvor vi ikke har et strafferetligt værn for de mennesker, som bliver udsat, mod de hensynsløse personer, som, vel vidende at de har denne sygdom, fortier den og har samleje med de mennesker. Her siger vi i Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet: Et eneste tilfælde er for meget, og derfor er vi imod ændringsforslaget.

Til fru Inger Stilling Pedersen vil jeg sige, at det ikke er nødvendigt at spørge, hvad vi skal gøre fra nu og til oktober – eller hvornår det nu bliver – hvis denne lov ikke bliver vedtaget.

Jamen loven bliver da vedtaget. Det, jeg taler om, er ændringsforslaget, som vi er modstandere af, fordi det vil gøre loven ubrugelig. Men hvis fru Inger Stilling Pedersen og hendes parti vil være med til at stemme for loven i sin oprindelige form, så kunne vi have en lov, der i løbet af ganske få dage ville være vedtaget, og så ville vi have et strafferetligt værn mod dispositioner, som strider totalt mod retsbevidstheden. Det er det, vi så gerne vil have.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg er ganske enig i, at forslaget egentlig ikke handler om, hvor mange gange man skal overføre smitte, for at man kan ifalde straf, for det kan man allerede efter § 252, som den er i dag.

Det, der er tale om, er, hvor mange gange man skal bringe en anden person i en situation, hvor der er stor risiko for, at man overfører smitten, og det var fru Inger Stilling Pedersen jo oppe og forsøge at svare på.

Det, jeg vil spørge om, er: Sender vi i virkeligheden ikke med ændringsforslaget et signal

til befolkningen om, at man godt kan gøre det første gang, det er helt i orden, det sker der ikke noget ved, man kan også godt gøre det anden gang og måske tredje gang og måske fjerde gang, men så skal vi på et eller andet tidspunkt omkring fjerde-femte gang have en retsafgørelse, måske en højesteretsafgørelse af, hvor mange gange man skal gøre det, før det er groft uforsvarligt.

Så vi sender i virkeligheden et signal om, at man godt kan gøre det første gang, det gør ikke så meget, men anden gang skal man til at tænke sig om, for så kan det være, domstolene går ind og laver en retspraksis.

Det er netop den situation, jeg vil undgå, og det er derfor, at vi har valgt at stemme imod ændringsforslaget. Vi ville med nød og næppe stemme for forslaget, som det var i sin oprindelige form, men det er vi egentlig heller ikke glade for.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg skal bare bede om at få besvaret mit spørgsmål: Om det er regeringens mening, at man med det her lovforslag skal give domstolene et redskab til at gå ind i AIDS- og HIV-strategien.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skal gerne svare fru Pernille Frahm på spørgsmålet.

Det har ikke været hensigten på noget som helst tidspunkt at ændre i den hidtidige AIDS- og HIV-strategi fra regeringspartierne side. Det er bl.a. derfor, ændringsforslaget bliver stillet, netop fordi den oprindelige ordlyd af lovforslaget kunne tolkes som en ændring af den hidtidige HIV-strategi. Det ønskede vi ikke hverken at signalere eller at gennemføre i praksis. Derfor ændringsforslaget.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Så tager vi det en gang til for Kong Hans: Jeg ved ikke, om hr. Svend Aage Jensby ikke kan eller hr. Svend Aage Jensby ikke vil forstå det. Når jeg henviser til undersøgelsen om de HIV-smittede ægtepar, er det ikke disse ægtepar, det handler om. Det, jeg mente med det,

[Dorte Bennedsen]

var, at disse ægtepar, som ofte vil have børn, må formodes at være ekstraordinært interesseret i, at ægtefællen ikke bliver smittet. Og når det kikser indimellem selv for disse ægtepar, skal det lære os noget om, at det vil kikke en gang imellem. Og så er det, vi siger til os selv: skal vi kriminalisere det? Skal vi kriminalisere mennesker, der i øvrigt er optaget af at opføre sig ansvarligt på dette område? Skal vi kriminalisere dem, fordi det kikser en gang imellem? Det er selvfølgelig en anden holdning, og i Socialdemokratiet har vi den holdning, at det skal vi ikke; vi ønsker ikke den form for kriminalisering, vi ønsker den kun dér, hvor det er groft forsættligt.

Fru Pernille Frahm efterlyste et svar. Men jeg forstod, at fru Pernille Frahm i hvert fald har fået det nu, og jeg vil derfor bare sige sådan lidt drillende, at det kunne fru Pernille Frahm have fået, hvis hun havde hørt efter, hvad jeg sagde i mit første indlæg, hvor jeg nemlig redegjorde for AIDS-politikken og lovforslagets manglende influering på den.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg vil gerne sige til hr. Svend Aage Jensby, at hvis vi ikke havde fået dette ændringsforslag, var der ikke kommet noget lovforslag.

Det er åbenbart utrolig svært at forklare, at dette forslag var det længste, vi kunne komme for overhovedet at få et forslag herved i salen. Nu ved jeg godt, at de tre partier kunne have stillet et, som jeg så kunne have støttet, men så var der ikke blevet noget ud af det alligevel.

Realiteterne bag dette her er, at vi nu får et forslag, der måske nok ikke er så godt, som vi gerne ville have det, men som dog giver nogle muligheder både for første, anden og tredje gang, hvis det er groft uansvarligt, og det er op til dommeren og anklagemyndigheden at skønne, om de tilfælde, der anmeldes, har været groft uansvarlige.

Hvis man ønsker en lovbestemmelse om, at en person, der har ubeskyttet samleje med en anden voksen person, som i øvrigt selv er ansvarlig for sig selv, i alle tilfælde skal kunne straffes, så er det noget helt andet.

Men lad mig igen slå det helt fast: Kristeligt Folkeparti har støttet dette forslag for at få et lovforslag i denne samling, ellers var der ikke kommet noget forslag. Det må man tage til efterretning, enten man kan lide det eller ej.

Pernille Frahm (SF):

Der skal ikke være tvivl om, at SF tager moralsk og etisk afstand fra den grove og hensynsløse adfærd, det er bevidst at udsætte andre for smitte med livstruende sygdom. Men højere end ønsket om at strafforfølge sådanne handlinger står altså ønsket om at begrænse udbredelsen af HIV og AIDS.

Det foreliggende forslag viser tydeligt, hvor problematisk det er at lovgive i spørgsmål af denne karakter. Ingen lov kan bekæmpe smitten og udbredelsen af AIDS eller HIV; det kan kun sikker sex. Det er SF's klare opfattelse, at begge parter har et ansvar for at sikre sig mod smitte. Gennem dette lovforslag lægger man reelt ansvaret alene på den part, der er smittet, og dermed risikerer man dels, at den personlige ansvarlighed hos begge parter mindskes, dels at folk luller ind i en falsk forestilling om, at statens vilje til at lovgive vil blive fulgt op af borgernes vilje til ikke at bryde de samme love – en forestilling, der desværre i dette tilfælde kan få fatale følger.

Et andet problem, forslaget rejser, er spørgsmålet om, hvornår man kan sige at en person ved, at vedkommende er smittet og dermed bevidst udsætter andre for smitte. Dette spørgsmål er fortsat ubesvaret trods en stærk kritik fra bl.a. Retspolitisk Forening.

I SF frygter vi, at nogle vil slutte, at det sikreste så vil være ikke at lade sig teste, og den frygt ser det ud til allerede nu kan bekræftes. Jeg har heroppe en udtalelse fra HIV-Danmarks landsseminar med 90 smittede deltagere i pinsen her for nylig, og ifølge den udtalelse er man bekendt med, at der er flere, som, efter at dette forslag er kommet op, ikke ønsker at lade sig teste af frygt for dermed at blive kriminaliseret.

Hvilken betydning det vil få for den nuværende smittebekæmpelsesstrategi kan vi jo af gode grunde ikke vide noget om endnu, men det har i hvert fald ikke skortet på advarsler fra de organisationer, som i de sidste mange år har været en væsentlig kraft i det daglige arbejde på denne front.

Jeg skal dog gøre opmærksom på, at vi er tilfredse med, at ministeren har valgt at lytte til en del af kritikken, og derfor støtter vi selvfølgelig det ændringsforslag, ministeren har stillet – det ændringsforslag, der forsøger at præcisere, hvilken handling man vil kriminalisere.

[Pernille Frahm]

Vi finder det altså uansvarligt, at man vil gennemtrumfe denne vidtgående ændring uden først at have haft forslaget til høring. Vi forstår, at det har været af større betydning at vise handlekraft end at vise eftertanke. Og det er vores holdning, at det bærer forslaget præg af. Den måde at lovgive på kan vi ikke acceptere.

Vi støtter, at vi får forslaget tilbage til en fornyet udvalgsbehandling, også fordi jeg kan forstå, at der skal være samråd om det i dag i Retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Pernille Frahm sagde, at man med denne formulering reelt lægger ansvaret alene på den part, der er smittet. Jeg vil bede fru Pernille Frahm forklare lidt nærmere, hvordan hun kommer frem til den konklusion.

I betækningsbidraget fra flertallet understreges det netop, at det først og fremmest påhviler den enkelte at beskytte sig selv.

I øvrigt går jeg ud fra, at fru Pernille Frahm er vidende om, at det stillede ændringsforslag har sit udgangspunkt i et forslag, som er fremsendt fra HIV-Danmark, fra Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske og fra AIDS-Linjen.

Det er dette forslag, vi har brugt og endda gjort endnu mere snævert. Derfor har jeg meget svært ved at forstå fru Pernille Frahms bemærkninger her.

Hvad angår Retspolitisk Forenings indvendinger, forholder det sig jo sådan, som fru Pernille Frahm måske husker, at de blev spurgt direkte, hvad de ville sige til det, hvis man ændrede formuleringen i retning af det, der nu er blevet tilfældet, og dertil svarede, at en lang række af deres indvendinger dermed ville være imødekommet.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det er jo fuldstændig rigtigt, som fru Dorte Bennedsen siger, at regeringspartierne har valgt i deres betækningsbidrag at sige, at det stadig væk først og fremmest påhviler den enkelte at beskytte sig selv. Men der er jo forskel på, hvad der står i betækningsbidraget, og hvad det er for en lov, folk bliver dømt efter. Mig bekendt er der ingen, der kan dømmes for

at udsætte sig selv gentagne gange for smitte. Og det er jo at lægge ansvaret på den part, der i forvejen er smittet.

Hvad angår lovforslaget, som det foreligger nu efter ændringsforslaget, har de foreninger, som har henvendt sig til Retsudvalget, i hvert fald over for mig givet udtryk for, at de på trods af ændringsforslaget, som de anser for at være en forbedring, og som SF derfor også stemmer for, mener, det ville være bedre ikke at vedtage dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er muligt, at de forskellige deputationer, som har været i Retsudvalget i anledning af denne lovgivning, har sagt noget andet til fru Pernille Frahm, end de har sagt til udvalget som helhed. Det skal jeg ikke kunne bedømme.

Men direkte adspurgt i udvalget har det været mit indtryk, at i hvert fald 5 ud af 6 deputationer har sagt, at de godt forstod, at Folketinget måtte lovgive på disse områder. En enkelt deputation sagde: Vi ønsker, at der slet ikke skal lovgives på området.

Fru Pernille Frahm har åbenbart fået et andet indtryk, end vi andre har fået i Retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

For at underbygge mine tidligere udsagn om, at jeg har fået henvendelser om, at man ikke ønskede en lovgivning, skal jeg læse op af en pressemeddelelse, der er kommet fra HIV-Danmark, og som er lavet den 23. maj.

I den står der bl.a., og jeg citerer:

»Vi er ikke mindre foruroliget efter justitsministerens ændring af forslaget. Vi mener, at begge forslag er ude af trit med vores reelle virkelighed og hele befolkningens behov for en klar AIDS-politik. Vi finder det i det hele taget etisk og moralsk forkasteligt at lovgive på så sårbare private områder som moral og seksualitet.

Vi mener, at lovforslaget vil have en modsat effekt end tilsigtet: At den skader mere, end den gavner.«

Det er især de sidste to sætninger, jeg vil bede regeringen om at skrive sig bag øret: »Vi

[Pernille Frahm]

mener, at lovforslaget vil have en modsat effekt end tilsigtet: At den skader mere, end den gavner.«

Resten af indholdet må stå for HIV-Danmarks egen regning.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal stille op, for vi må jo ikke citere fra udvalgmøderne.

Men det er ikke mig, der er begyndt at citere, hvad der er foregået under udvalgmøderne, og jeg har faktisk overværet alle de deputationer, der har været i anledning af dette lovforslag, ligesom jeg har hørt alle spørgsmålene fra udvalgsmedlemmerne og alle svarene fra deputationerne.

Når HIV-Danmark stadig væk reagerer, som de gør, som fru Pernille Frahm har sagt, hænger det vel sammen med, at man sidder i den situation, at man er fuldstændig klar over, hvor massivt et flertal der er for at lovgive på dette område – det kunne enhver jo se og høre efter første behandling – og at man så gør op med sig selv: Jamen når vi nu skal have en lov på dette område, kunne vi så ikke i det mindste få én, der var knap så håbløs som det første forslag, justitsministeren fremkom med? Og så prøver man at sætte sig ned og lave noget, som man ganske rigtigt gav udtryk for at man syntes var bedre end justitsministerens. Det synes jeg ikke at man kan tage til indtægt for, at de synes, det er i orden, at man får lovgivning på området. Det er bare for at prøve at give udtryk for mit indtryk af de deputationer, der har været.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg synes, det kan blive svært at være lovgiver. Socialdemokratiet gav udtryk for, at vi – det var ikke sådan, vi sagde det, men det, vi mente – ville slå ørerne ud og lytte, for vi var godt klar over, at der ville komme meget seriøse deputationer til Retsudvalget. Jeg har ligesom fru Ebba Strange været til stede under alle møderne. Direkte adspurgt, om man ønskede lovgivning eller man ikke ønskede lovgivning, sagde fem ud af seks deputationer: Ja, vi mener, at der bør lovgives på denne specielle del af det.

Så fremsender HIV-Danmark og Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske og AIDS-Linjen – og netop de tre er jo ikke uinteressante, for AIDS-rådgivningen er altså også med i den sammenhæng – et ændringsforslag, og det har de gjort, inden de kom til retsudvalgmødet. Det tager vi, og vi gør det endda mere restriktivt ved at sige »gentagne gange« og »særlig skærpende omstændigheder«. Det vil sige, at vi har spurgt dem, og de har svaret: Ja, vi mener, at der skal være lovgivning. Vi har taget deres ændringsforslag, og vi har endda gjort det mere restriktivt. Og så har vi i bemærkningerne både til ændringsforslaget og i betænkningensbidraget prøvet at tage højde for – det gælder rådgiverne og deres rolle osv. – en lang række indvendinger, der blev rejst. Jeg mener faktisk, at det er en ansvarlig måde at handle på, og jeg har meget svært ved at forstå, hvorfor vi nu skal have at vide, at det har været helt uansvarligt. Vi har faktisk fulgt og mere end fulgt de råd, der blev givet os.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Nej, det er ikke let at være lovgiver, især ikke på disse områder, men det er heller ikke let at være dem, lovgivningen vedrører, altså at være dem, der møder op i deputation og skal fortælle lovgiverne om deres bekymringer. Det er jo præcis den situation, mange af deputationerne har været i. De har sagt: Vi ønsker ikke, vi bryder os ikke om, at der overhovedet bliver lovgivet på dette område, men vi kan på den anden side også godt forstå, at der er nogle, der er nødt til at lovgive. De har været i præcis den samme vanskelige situation, som lovgiverne har: På den ene side vil lovgivning medføre ubehag, på den anden side medfører undladelse af lovgivning andet ubehag. Derfor kan en diskussion om, hvorvidt det skader mere, end det gavner, også vendes om til: Ville en undladelse af lovgivning ikke have skadet mere, end det ville have gavnet, netop fordi det ville betyde, at en nok så ansvarsløs, nok så hensynsløs, nok så brutal adfærd ville være komplet konsekvensløs? Det ville også have været et problem.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Da jeg af forskellige årsager ikke selv har

[Pernille Frahm]

været til stede ved nogen af de foretræder, der har været i Retsudvalget vedrørende disse emner, kan jeg jo heldigvis ikke beskyldes for at referere fra udvalgsarbejdet, men jeg kan referere fra en samtale, jeg har haft med formanden for Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske, som over for mig sagde, at man overordnet set var imod en lovgivning, som man også havde sagt ved foretrædet i Retsudvalget, men at dette, hvis man var nødt til at lovgive, var en forbedring.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg må blot konstatere, at jeg synes, det er overraskende og beklageligt, at SF's ordfører på området ikke har været til stede ved de deputationer, vi modtog i Retsudvalget, og hvor vi alle sammen sad lyttende, spørgende og havde en god dialog med de pågældende deputationer. Det synes jeg er meget beklageligt, og derfor synes jeg også, at fru Pernille Frahm skal lytte efter, hvad vi andre har fået ud af de deputationer. For de var meget nyttige.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Det, jeg fik ud af at lytte, var, at de sagde til os: Vi kan godt forstå, at I føler, det er nødvendigt at lovgive. Vi fordømmer meget stærkt de handlinger, som har været årsag til, at sagen bliver taget op her.

Jeg har ikke hørt dem sige, at de ønskede det.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil gerne have frabedt mig fru Elisabeth Arnolds belærende bemærkninger heroppefra. Samme morgen, som den deputation skulle være i Retsudvalget, fremgik det af de optegnelser, man kunne få om, hvornår næste møde skulle finde sted i Retsudvalget, at det endnu ikke var fastlagt. Når et møde bliver fastlagt så sent på dagen i en travl periode, som alle ved, finder jeg mig ikke i at blive angrebet for ikke at have deltaget i et møde, som er fastlagt med så kort frist.

Tom Behnke (FP):

Fru Pernille Frahm var inde på, at ansvaret

ikke kun skal påhvile den smittede, men at også den ikkesmittede burde have et ansvar.

Lad mig drage en parallel. Man skal også som fodgænger i trafikken have et ansvar for, at man ikke bliver kørt ned – selvfølgelig skal man det – men dermed er det jo ikke strafrit for bilisterne at køre folk ned på gader og stræder.

Fru Dorte Bennedsen var inde på, at det var en meget vanskelig sag, og at den krævede en bred accept i befolkningen. Så kan man spørge, hvorfor vi har fået hastet lovforslaget igennem i det tempo, det er sket i.

Men lad mig i den forbindelse stille et spørgsmål til ministeren, for forslaget kommer jo igennem i denne samling, hvad enten vi vil det eller ej. Kan vi få et løfte fra ministeren om, at der kommer et oplæg til en eventuel revidering, allerede når vi mødes til efteråret igen?

Det stillede ændringsforslag har efter min mening blot medført, at forslaget er blevet endnu mere vanskeligt administrerbart, og det var jo ikke ligefrem meningen. Jeg tror egentlig, at det fremgik af de deputationer, der var i Retsudvalget, og det skriftlige materiale, de havde tilsendt udvalget, at de faktisk havde den opfattelse, at hvis det ikke kunne være anderledes, hvis det skulle kriminaliseres, så burde man i det mindste stille et ændringsforslag, der gjorde loven ikkeanvendelig.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at der ikke er andre områder, hvor vi har den retstilstand, at man faktisk skal forbryde sig flere gange mod en paragraf, før der bliver rejst tiltale. Vi har f.eks. en anden væsentlig paragraf, der hedder, at man i grov kâdhed udsætter andres liv for fare. Jeg kunne også tage noget, der er meget mere nærliggende, og som måske er nemmere at forstå for de fleste, det er spirituskørsel. Man bliver også dømt for spirituskørsel bare for at have sat sig ind i bilen, hvis éns promise er for høj. Man behøver ikke at have foretaget sig noget ondt over for nogen medborger, man bliver straffet alligevel.

Man kan sige – og det er jo også begrundelsen for, at vi straffer så hårdt i spirituskørselsagerne – at risikoen for, at det vil gå galt, er meget stor, på præcis samme måde som at risikoen for at overføre smitte, når en smittede har ubeskyttet seksuel omgang med en anden, er meget stor.

[Tom Behnke]

Men alligevel vil et flertal i Folketinget altså ikke være med til, at man kriminaliserer allerede på dette stade, hvor der ikke er overført smitte, men hvor der er meget stor sandsynlighed for, at smitten vil blive overført.

Vi er i Fremskridtspartiet af den opfattelse, at én gang ubeskyttet samleje skal være nok til, at man kan ifalde straf. For ellers sender vi jo, som jeg var inde på tidligere, det klare signal til befolkningen, at de godt kan gøre det én, to eller tre gange, men at man skal begynde at tænke sig om, når man når derop, fordi det kan være, at domstolene finder, at man nu er ved at have nået grænsen for, hvornår der er tale om gentagne gange.

Jeg spurgte direkte fru Inger Stilling Pedersen, om det er det, man ønsker med det ændringsforslag, som Kristeligt Folkeparti støtter. Ønsker man at sende dette klare signal til befolkningen: I må gerne gøre det én, to, tre gange, men så skal I begynde at tænke jer om, i hvert fald indtil vi har fået en retspraksis på området?

Det er også grunden til, at det oprindelige forslag set med vores øje ikke var tilstrækkeligt, ikke var godt nok. Men det oprindelige forslag var dog bedre, end forslaget er, som det kommer til at se ud nu med det ændringsforslag, regeringen vil tromle igennem.

Det er også derfor, at vores indstilling lyder lidt kryptisk: at vi indstiller forslaget til vedtagelse uændret. Og at vi derefter må se, hvordan det går, når vi har stemt om ændringsforslaget.

Fru Inger Stilling Pedersen var inde på, at der ikke ville være flertal for forslaget, hvis man ikke havde stillet det foreliggende ændringsforslag, og at forslaget aldrig ville være nået så langt. Det forstår jeg ikke.

Regeringen – 4 partier, et flertal i Folketinget – fremsætter et forslag her i salen. Forslaget bliver støttet af Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet, og så siger fru Inger Stilling Pedersen, at forslaget ikke ville være blevet vedtaget, hvis ikke det havde været for det ændringsforslags skyld. Det forstår jeg ikke; der skulle være rigeligt med mandater til at trække forslaget hjem uændret. Det vil jeg bede fru Inger Stilling Pedersen svare på.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Regeringspartierne skal jo være enige om at

fastholde det forslag. Og selv om vi har sagt, at vi fastholder det, mens de øvrige regeringspartier ikke vil fastholde det, så bliver der jo ikke noget ud af det. Det er da simpel logik.

Vi vil gerne have det forslag, der var, men det ville man ikke, og der var også stærke ønsker fra andre sider om, at vi overhovedet ikke skulle have noget forslag i denne samling. Så blev man enige om i regeringen, at man skulle forsøge at finde et forslag, som alle fire partier kunne blive enige om. Om det, man så kunne blive enige om, sagde vi: Ja, vi vil under alle omstændigheder have et forslag.

Vi kunne også blokere for et forslag, og så kunne regeringen selvfølgelig have vedtaget det uden om os – med SF eventuelt. Det er åbenbart svært at forstå, men det er ikke så svært endda.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Nej, det er ikke så svært at forstå. Jeg skulle bare lige have forklaringen; så kan jeg også forstå det.

Men så mangler vi bare det første spørgsmål, jeg stillede, og som jeg har stillet to gange. Nu skal jeg så skære det meget klart ud og stille spørgsmålet meget præcist.

Er det Kristeligt Folkepartis opfattelse og indstilling, at det skal være tilladt en smittet at have ubeskyttet samleje med en ikkesmittet med deraf følgende meget stor risiko for at overføre livsfarlig smitte? Skal det være tilladt, at man gør det 1, 2, måske 3 gange, indtil vi har fået fastlagt en retspraksis? Er det Kristeligt Folkepartis politik på dette område?

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det er i anledning af, at hr. Tom Behnke nu for anden gang siger, at ubeskyttet samleje indebærer meget stor risiko for at overføre HIV-smitte. Jeg vil opfordre hr. Tom Behnke til at læse bemærkningerne til lovforslaget, hvoraf det fremgår, at smitterisikoen ligger under 1 pct. Men jeg er ganske enig i, at er smitten der, er det en alvorlig sag, men smitterisikoen er meget lille.

Elisabeth Arnold (RV):

Førstebehandlingen af hovedlovforslaget

[Ellisabeth Arnold]

var jo i virkeligheden temmelig uddramatisk. Kun et enkelt parti, nemlig Socialistisk Folkeparti, var klart imod, og de øvrige partier var velvilligt indstillet over for forslaget, men udvalgsbehandlingen var særdeles oplysende og viste, at lovforslaget kunne have utilsigtede. . .

Anden næstformand (Grove):

Der er nogle, der gerne vil høre, hvad der foregår her i salen. Det gælder også ministre.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg fortsætter. Udvalgsbehandlingen, som vi har afsluttet for ganske kort tid siden, var meget oplysende, og vi havde en række nyttige deputationer i udvalget, som forklarede os, at en uændret vedtagelse af lovforslaget i virkeligheden kunne betyde en total ændring af vores hidtidige AIDS-politik.

Det signalkift ønskede vi ikke at være med til, og vi er derfor meget tilfredse med, at det nu er lykkedes at få et ændringsforslag præ-senteret, som indskrænker og præciserer det anvendelsesområde af loven, som hele tiden har været hensigten, nemlig den groft uforsvarlige, den hensynsløse og den meget alvorligt provokerende adfærd. Det er det, der har været målet og hensigten med loven hele tiden. Det har ikke været hensigten at ændre den danske HIV-politik.

Det ligger mig også på sinde at sige, at det har været afgørende, at der blev foretaget noget. Hvis der ikke blev lovgivet på dette område, ville det have været sådan, at selv den grove og hensynsløse optræden ville have været ganske uden konsekvenser for den, der havde opført sig sådan, og det ville også have givet gale signaler. Det ville have betydet, at den udstødning, de HIV-smittede i forvejen er hårdt ramt af, måske ville være blevet endnu værre, end den har været i forvejen.

Jeg kan kun sige, at vi fra Det Radikale Venstres side er overordentlig tilfreds med, at det er lykkedes at få et ændringsforslag som det stillede, og at vi støtter det.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Som vi har sagt det mange gange og det har lydt hele dagen også her, blev vi alle sammen chokerede over, at det ikke var muligt at dømme en person for en groft uansvarlig opførsel,

når det gælder HIV og AIDS. Derfor var det da også med stor glæde, at vi kunne tage det op i regeringspartierne og mødte meget stor velvilje og forståelse for, at noget skulle ske.

Senere er der kommet nogle betænkeligheder ind, bl.a. at nogle ikke ville lade sig undersøge og dermed kunne være med til at udbrede smitten. Vi har haft nogle forhandlinger, der resulterede i det ændringsforslag, der nu foreligger, og som vi godt kunne have været foruden, men som vi også var parat til at tage et medansvar for, fordi vi ønskede en lovgivning nu.

Jeg vil gerne sige til hr. Tom Behnke, at jeg mener én gang groft uansvarlig adfærd kan være nok. Den anden part har altid et ansvar, men er det en person, der af en eller anden grund ikke kan tage vare på sig selv, må det være op til domstolene at afgøre det. Domstolene får her en mulighed for at gribe ind, og hvis man i den kommende tid finder, at dette ikke er godt nok, er der store muligheder for at tage det op og foreslå noget andet; og hvis det er en anden regering, der sidder, kan man måske finde et flertal for noget andet.

Nu er der et flertal for, at man kan gribe ind over for det groft uansvarlige. Det er det, vi kan opnå i øjeblikket, og det stemmer vi for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges med 70 stemmer mod 39.

§ 1, således ændret, og §§ 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 258:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det